

РЕШЕНИЕ

№ 5225

гр. София, 04.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 65 състав, в публично заседание на 13.07.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ванина Колева

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **10749** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството по основно дело е по реда на чл. 203 и сл. АПК, във връзка с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, във връзка с чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС. Образувано е по искова молба на К. Д. И., понастоящем в Затвора в [населено място], с която е предявен иск срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" /ГДИН/ при Министерство на правосъдието за заплащане на обезщетение в размер на 20 000 лв. за причинени неимуществени вреди - чувство на безпомощност, безпокойство и безсилие в периода от 27.07.2015г. до 27.06.2019г., причинени от неизпълнение на чл. 105, ал.2 от ЗИНЗС, за това че са му наложени четири отделни дисциплинарни наказания, различни по вид и размер, за едно нарушение на вътрешния ред в местата за лишаване от свобода. Ищецът твърди, че това представлява нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС. Във връзка с последното твърди и нарушение на чл. 5 и чл. 6 от ЕКЗПЧОС. Ищецът с молба от 25.01.2021 г. (л. 64), както и чрез своя процесуален представител с молба от 21.02.2022 г. (л. 83) е уточнил и конкретизирал своите претенции. Върху главницата се претендира и законната лихва, така както е заявено от процесуалния представител на ищеца в о. с. з. - от 28.06.2019 г. до подаване на исковата молба и от завеждане на исковата молба до окончателното изплащане на сумата. Ангажира писмени и гласни доказателства. Направено е искане за присъждане на разноски по чл. 80 от ГПК, както и да не се присъжда юрисконсултско възнаграждение на ответника, на основание чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС.

С писмен отговор ответникът по така предявеният иск излага подробни доводи за

неговата недопустимост, алтернативно - оспорва изцяло неговата основателност, счита че е недоказан по основание и размер. Поддържа, че спрямо ищеца в процесния период единствено със Заповедта от 27.07.2015 г. е наложено дисциплинарно наказание, докато с останалите заповеди и протокол с предложение на основание чл. 74, ал. 1, т. 4 от ЗИНЗС не са наложени дисциплинарни наказания по смисъла на чл. 101 от ЗИНЗС. Представя писмени доказателства. Моли съда да отхвърли претенцията. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Прокурорът от СГП дава заключение за основателност, но недоказаност по основание и размер на иска и предлага той да бъде отхвърлен.

Административен съд София - град, I отделение, LXV състав, след като взе предвид твърденията в исковата молба, изразеното становище на пълномощника на отговорника и това на представителя на СГП и въз основа на приетите по делото на доказателствата, намира се за установено от фактическа страна следното:

По делото се установява и няма спор между страните, че лишеният от свобода К. Д. И. изтърпява наказание "лишаване от свобода", като видно от представена по делото справка (л. 168 по делото) понастоящем е в затвора в [населено място]. От последната се установява и, че в исковия период (от 09.10.2015 г. до 27.06.2019 г.) същият е изтърпявал наложеното си наказание в затвор, както следва: С., Б. дол и Л..

Със Заповед № 228 от 27.07.2015 г. на ВПД Началник на затвора – С., издадена във връзка извършено от ищеца на 26.07.2015г. нападение над служител на затвора, видно от която на основание чл. 104, ал. 1 и чл. 101, т. 7 от ЗИНЗС на К. И. е наложено дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия за срок от 14 денонощия“. В заповедта изрично е посочено, че наказанието се налага за извършеното от ищеца деяние от 26.07.2015 г., неговия характер и тежест, както и самото отношение на дееца към деянието. От приетите по делото писмени доказателства се установява, че на посочената дата, около 13,43 часа, при получаване на хранителни пратки ищецът при опит за бягство е нанесъл две прободни рани на надзирател М. В. А. е областта на лявото задно рамо и трепеца със самоделен остър предмет с формата на нож с острие около 12 см. При претърсване на личспалното му помещение са открити забранени вещи: 1 бр. самоделен нож, 1 бр. вилица, 1 бр. отвертка и 1 бр. самоделен поялник.

С Протокол № 06/16 и 17.09.2015 г. комисията по чл. 73 от ЗИНЗС е взела решение да се изготви предложение, на основание чл. 74, ал. 1, т. 4 от ЗИНЗС, във връзка с проведено заседание на комисията по повод на внесени предложения за промяна на режима на изтърпяване на наказанието от изрично изброени лишени от свобода, сред които и ищеца К. И.. Видно от приложения протокол след запознаване с досиетата на лишените от свобода по отношение на И. е взето решение да бъде предложено да бъде променен режимът му на изтърпяване на наложеното му наказание „лишаване от свобода“ в „специален режим“. Съгласно споменатата справка (л. 168 по делото) на 09.10.2015 г. И. е бил преместен в затвора в Б. дол заради извършеното от него на 26.07.2015 г. нападение над служител и заради агресивното си поведение;

Със Заповед № 1-4926/3 от 07.08.2015 г. на ВПД Главен директор на затвора – С., за цялостното поведение на ищеца през времето, в което изтърпява наложеното му наказание „лишаване от свобода“ му е наложено дисциплинарно наказание „изолиране в самостоятелна килия“ за срок от 2 месеца. В нея е посочено, че И. е влизал многократно в конфликти и физическа саморазправа и с другите лишени от

свобода, последният от които е шест месеца преди нападението от 26.07.2015 г. С оглед всичко изложено е констатиран висок риск от рецидив и с оглед предотвратяване на посегателство срещу живота и здравето на други лица е направено и предложението за изолиране на ищеца.

Със Заповед № 1-5705/05.10.2015 г. на главния директор на ГДИН е наредено К. Д. И. да бъде преведен в затвора [населено място] дол за до изтърпяване на наложеното наказание. Заповедта е издадена на основание чл. 62, ал. 1, т. 4 от ЗИНЗС и е подробно мотивирана. Заповедта за преместване е обжалвана и потвърдена от министъра на със Заповед №ЛС-04-1597 от 2015 г. (л. 37).

По искане на ищеца са събрани и гласни доказателства. Като свидетели са разпитани майка му Ц. М. И. и Х. А. Х. - лишени от свобода с доживотна присъда. Пред съда Ц. И. заявява, че докато синът ѝ бил в затвора – С. ходила често на свиждане, докато в затвора в [населено място] дол - само, когато имала възможност, тъй като пътят до там ѝ отнемал около 12-13 часа пътуване с различни автобуси. В затвора в [населено място] не е ходила изобщо. Посочва, че синът ѝ често ѝ се оплаквал от отношението към него. Бил в лошо психическо състояние, притеснен, изнервен и като цяло рухнал от всичките тези неща, че го наказват за едно и също нещо. Бил настанен в килия с мухъл, много мръсна. Отопявал се с кана за топлена на вода за кафе и от влагата имало и мухъл. И. имал и алергии, предизвикващи хрема и подпухнали очи. Няколко пъти е говорила да го заведат на преглед, че има здравословни проблеми.

Свидетелят Х. А. Х. твърди, че си спомня лятото на 2015 г., когато К. И. бил наказан за нападение на надзирател. Относно последното посочва, че не е присъствал, а е разбрал за случилото се от надзиратели и други лишени от свобода, като твърди, че в същия ден са го настанили в наказателна килия и са го държали два дни. Началникът на затвора е издал заповед и го наказал за 14 дни в наказателна килия. После му променили режима в специален режим и го изолирали, и го привели в Б. дол, където не е имал свиждания за разлика от затвора в С., където идвали баща му и брат му. Заради това, че бил наказан с повече от едно наказание, бил неспокоен, унижен от нечовешко отношение.

Горната Фактическа обстановка съдът приема за установена въз основа на събраните по делото доказателства. При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

По отношение допустимостта и подсъдността на производството, настоящият съдебен състав взема предвид, че административните съдилища разглеждат иски, само в предвидените с изрична законова разпоредба случаи. Такива са специалните правни норми на чл. 203 и сл. от АПК, във вр. с чл. 1 от ЗОДОВ, при които гражданите и юридическите лица могат да претендират за репарирание на вреди, причинени им от незаконна административна дейност. Когато се претендира обезщетение за вреди от незаконосъобразен акт, то същият следва да е отменен с влязъл в сила друг административен или съдебен акт /чл. 204, ал. 1 АПК/, а когато вредите се претендират като последица от незаконосъобразни действия или бездействия на административен орган или служител в административната структура, то установяването на тези обстоятелства става от съда, пред който е предявен иска, какъвто е настоящият случай.

Настоящият съд отчита, че искът е предявен от дееспособен правен субект - физическо лице, против ГД"ИН" при МП, към която работят длъжностните лица, от чието поведение той претендира, че за него са произлезли вреди. Предявен е срещу

пасивно легитимиран ответник - юридическо лице по чл. 12, ал. 2 от ЗИНЗС, осъществяващ пряко ръководство и контрол върху местата за лишаване от свобода и пробационните служби /чл.12, ал. 1 от същия нормативен акт/.

При липсата на отрицателни процесуални предпоставки и при наличие на необходимите положителни такива - исковите претенции предмет на настоящия правен спор са процесуално допустими. Дали за ищеца са налице имуществени и неимуществени вреди в резултат от увреждащи го действия и бездействия на административни органи или служители от състава на ответника е въпрос по съществуването на правния спор. В тази връзка съдът намира следното:

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване на претърпени от И. неимуществени вреди – чувство на безпокойство и безсилие, страх и негативни мисли, поради наложените му в нарушение на чл. 105, ал. 2 от ЗИНЗС четири отделни дисциплинарни наказания, различни по вид и размер, за едно нарушение на вътрешния ред в местата за лишаване от свобода. В тази връзка същият твърди нарушения на чл. 3 ЗИНЗС.

Материалноправната уредба на твърдяното право се съдържа в чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, а след измененията в ЗИНЗС /ДВ бр. 13/ 2017г., в сила от 7.02.2017г./ и в чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения по чл. 3 – последната /разпоредба/ поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица.

Основателността на предявения иск предполага установяване на следните материално-правни предпоставки: 1/ акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл. 3 ЗИНЗС; 2/ настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението, която се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС и 3/ причинна връзка между нарушението по чл. 3 ЗИНЗС и настъпилия вредоносен резултат.

В конкретния случай ищецът не е провел дължимото пълно главно доказване на посочените обстоятелства.

Дейността на администрацията на затвора е дейност по осъществяване функциите на затворите като места за изтърпяване на наказанията "лишаване от свобода", и по своя характер представлява административна дейност на орган, комуто ЗИНЗС и ППЗИНЗС са предоставили административни правомощия. По своя характер, съдържание и начин на осъществяване спрямо изтърпяващите наказанията "лишаване от свобода" в местата за лишаване от свобода, са властнически, като лишените от свобода са в положение на подчинение спрямо администрацията, т. е. в отношения на субординация, тъй като в случаите на нарушаване на задълженията им и неспазването на установения ред законът предвижда възможност те да бъдат осъществени и чрез принуда. Изпълнението на наказанието "лишаване от свобода" е подчинено и на целите на наказанията, определени с разпоредбата на чл. 36, ал. 1 от Наказателния кодекс, а постигането им съгласно чл. 2 от ЗИНЗС се осъществява чрез контрол върху поведението на осъдените, диференциация и индивидуализация на наказателно-изпълнителното въздействие в зависимост от поведението им, осигуряване на условия за поддържане на физическото и психическото здраве, зачитане правата и достойнството им, както и контрол върху дейността на органите по изпълнение на наказанията при спазване на критериите за публичност, откритост,

независимост и взаимодействие с държавни органи, правителствени организации и др. За да бъде уважен искът за вреди с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва да е извършено нарушение по чл. 3 от същия закон, с който е забранено жестокото, нечовешкото и унижителното отношение към лишените от свобода и поставянето им в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържане под стража". Доказателствената тежест за установяване наличието на такова увреждане лежи изцяло върху ищеца, като единствено при установяването му започва да действа оборимата от ответника презумпция по, ал. 5 на чл. 284 от ЗИНЗС относно предположението за настъпили неимуществени вреди.

В конкретния случай осъщественото от ищеца нападение на надзирател на 26.07.2015 г. попада в обхвата на понятието дисциплинарните нарушения съгласно легалната дефиниция дадена в чл. 100 от ЗИНЗС, съгласно който дисциплинарно нарушение е деяние, извършено виновно от лишени от свобода, с което се нарушава вътрешния ред, уврежда се имущество или представлява физическо увреждане или обидно отношение към служители или лишени от свобода. Именно в чл. 100, ал. 2, т. 7 от ЗИНЗС е изрично прието, че дисциплинарно нарушение е физическата саморазправа с лишени от свобода или служители, каквото действие е осъществено от ищеца И.. Законодателят изрично е предвидил, че при осъществяване на дисциплинарно нарушение от страна на лишените от свобода на същите може да бъде наложено дисциплинарно наказание, сред които е посоченото в чл. 101, т. 7 от ЗИНЗС наказание – „изолиране в наказателна килия за срок от 14 денонощия“. В случая със заповед № 228/27.07.2015 г. на ищеца И. е наложено дисциплинарно наказание за извършеното нападение над надзирател. Ищецът е разполагал с предвидената в закона възможност да обжалва заповедта. По делото няма спор, че тя е влязла в сила и е изпълнена.

Според ищеца с промяната на режима на изтърпяване на наложеното наказание, поставянето на ищеца в изолация за 2 месеца и преместването му в друг затвор, е осъществено неравно третиране, изразяващо се в налагане на повече от едно наказание за едно и също деяние.

В чл. 105, ал. 2 от ЗИНЗС е предвидено изрично, че за едно нарушение лишеният от свобода може да бъде наказан само веднъж. Ето защо евентуално налагане на друго наказание за извършеното от ищеца на 26.05.2017 г. нападение наред с вече наложеното такова по чл. 101, т. 7 от ЗИНЗС би представлявало закононарушение.

Във връзка с изложеното относно заповедта от 07.08.2015 г., с която ищецът е поставен в изолация за срок от 2 месеца съда счита, че с нея не се налага друго /отделно дисциплинарно наказание на И., а целта ѝ е да пречатства възможността да бъдат извършени и други посегателства от негова страна върху трети лица – независимо дали са надзиратели или не. Тези действия са предприети на основание чл. 120 от ЗИНЗС, съгласно който, когато е необходимо за предотвратяване на бягство, посегателство върху живота или здравето на други лица, както и на други престъпления, със заповед на главния директор на ГД „ИН“ лишеният от свобода може да бъде изолиран в единична килия за срок до два месеца без право на участие в колективни мероприятия. В конкретния случай, видно от мотивите на цитираните актове, причина за поставянето на ищеца в изолация за 2 месеца по реда на чл. 120 от ЗИНЗС не представлява дисциплинарно наказание и не е наложено единствено заради извършеното нападение над надзирател, за да може да се приеме, че предприемането на подобна мярка е своеобразно наказание за ищеца, а се касае за преценка на цялостното му, доколкото мотив за вземане на това решение от Главния

директор на ГД „ИН“ е направената констатация от надлежна комисия за наличието на висок риск от рецидив.

Настоящият състав намира, че предприетото преместване на И. от затвора в С. в затвора в Б. дол също не представлява наложено наказание за извършеното от него нападение над надзирател. Съгласно чл. 62, ал. 1, т. 4 от ЗИНЗС (обн. ДВ бр.25/2009г. в сила от 01.06.2009г., преместване на лишени от свобода от един затвор в друг се извършва със заповед на главния директор на ГД „ИН“ по предложение на началника на затвора при възникване на психологическа несъвместимост, конфликти със служители или лишени от свобода - пострадали или близки на пострадалите от извършеното престъпление, или при наличието на други важни съображения, свързани с ресоциализацията, с безопасността на лицето и сигурността в местата за лишаване от свобода. Видно от посочената разпоредба преместването на лишен от свобода от един затвор в друг не представлява налагане на наказание на лишен от свобода за извършено конкретно деяние, а представлява по своята същност мярка, която се предприема с цел избягване на възможни конфликти със служители или лишени от свобода. В настоящия случай именно поради опасност от възникване на конфликти и с оглед цялостното поведение на И. е било извършено неговото преместване в затвора в Б. дол, а не поради това, че конкретно е нападнал надзирател. Видно от всички събрание по делото доказателства, ищецът впоследствие отново е преместен в друг затвор и дори и към 2021 г. отново е преместен, като причини за всички тези премествания не е опит на ответника да наложи наказание на ищеца за това, че на 26.07.2015 г. е нападнал надзирател, а с цел да бъдат предприети надлежни мерки за ограничаване на агресивното му поведение. Именно по този начин от ответника е било изпълнено и задължението му, да бъде обезпечена сигурността на останалите надзиратели, а и на лишени от свобода в конкретния затвор.

Предвид горното настоящият състав намира, че предприетите спрямо ищеца мерки с влезли в сила актове на администрацията на ГД“ИН“ представлява надлежно изпълнение на фундаменталното задължение по съблюдаване спазването на реда в затвора. В този смисъл наложените му ограничителни мерки напълно съответстват на предписания със ЗИНЗС и Правилника за прилагането му режим, поради което не превишават неправомерно в нарушение на чл. 105, ал. 2 от ЗИНЗС въздействието върху ищеца.

В настоящия случай съдът не установи извършено нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС през релевантния период.

Горните изводи не се разколебават и от събраните свидетелски показания. Показанията на двамата свидетели са взаимно допълващи се, като съответстват на всички събрани по делото доказателства в частта, в която установяват, че ищецът е нападнал и ранил надзирател със самоделен нож при опит за бягство от затвора в [населено място], след което е бил наказан с изолиране в наказателна килия, режимът, при който е изтърпявал наказанието си „лишаване от свобода“ е бил променен в „специален“ и е бил преместен в затвора в [населено място] дол. Съдът не кредитира показанията, дадени от майката на И. относно неговото психическо и физическо състояние, тъй като те, на основание чл. 172 ГПК, следва да бъдат ценени с оглед на

всички други данни по делото, като се има предвид възможната заинтересованост на свидетеля. Като майка на ищеца тя има ограничен и едностранчив поглед върху фактичката обстановка, както и заинтересованост от резултата по делото. Не се кредитират и показанията на разпитания лишен от свобода свидетел в частта относно нанесения над ищеца побой, тъй като показанията му се отнасят до факти, които той не е възприел непосредствено, предвид изложеното, че са му разказани от други лица.

В хода на настоящото съдебно производство не се установиха данни за настъпила увреда на физическото и емоционалното здраве на ищеца, но се приети убедителните и безпротиворечиви писмени доказателства, както във връзка с своевременното му оказване на медицинска помощ, така и относно поведението на ищеца по повод, на което от страна на затворническата администрация са предприети конкретните мерки спрямо същия. В този смисъл не се доказаха и сочените негативни емоции и преживявания във връзка с неупражняването на конкретни законни права от страна на ищеца. Напротив – анализът на доказателството по делото не подкрепя позицията на ищеца. Установи се, че ищецът неведнъж е упражнил правото си на жалба или иск. Не се установи и как ищецът е изчислил размерът на обезщетението. В обобщение на гореизложеното съдът намира, че в случая не са налице кумулативно изискуемите материалноправни предпоставки за ангажиране отговорността на ГД "Изпълнение на наказанията" по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ във вр. с чл. 284, ал. 1 и с чл. 3 от ЗИНЗС, поради което предявеният от К. Д. И. иск против ГДИН като недоказан по основание и размер.

Независимо от този изход на спора, разности в полза на ответника не следва да се присъждат. Общото тълкуване на чл. 286, ал. 2 и, ал. 3 от ЗИНЗС води до извод, че същите са специални по отношение на чл. 78, ал. 8 от ГПК във връзка с чл. 144 и чл. 143 от АПК. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска означава, че такова не се дължи. В този смисъл е и практиката на ВАС (Решение № 9180 от 17.06.2019 г. на ВАС по адм. д. № 9806/2018 г., III о., Решение № 118 от 7.01.2020 г. на ВАС по адм. д. № 10428/2018 г., III о., и мн. др.) и преобладаващата практика на АССГ.

По изложените съображения Административен съд София-град, I отделение, LXV състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на К. Д. И., понастоящем в Затвора в [населено място], срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" при Министерство на правосъдието за заплащане на обезщетение в размер на 20 000 лв. за причинени неимуществени вреди - чувство на безпомощност, безпокойство и безсилие в периода от 27.07.2015г. до 27.06.2019г., причинени от нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, изразяващо се в неизпълнение на чл. 105, ал.2 от ЗИНЗС, за това че са

му наложени четири отделни дисциплинарни наказания, различни по вид и размер, за едно нарушение на вътрешния ред в местата за лишаване от свобода, ведно със законната лихва от 28.06.2019 г. до подаване на исковата молба и от завеждане на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред тричленен състав на АССГ в 14-дневен срок, считано от съобщението и получаване на преписи от него от страните.

СЪДИЯ: